

Til
EVIDA

Dokumenttype
Væsentlighedsvurdering

Dato
Maj 2025

FORSTÆRKNINGSLEDNING GIVE-TØRRING

VÆSENTLIGHEDSVURDERING FOR NATURA 2000-OMRÅDE N77

**FORSTÆRKNINGSLEDNING GIVE-TØRRING
VÆSENTLIGHEDSVURDERING FOR NATURA 2000-
OMRÅDE N77**

Rambøll Danmark A/S
CVR NR. 35128417

Medlem af FRI

Projektnavn **Evida, Forstærkningsledning Give-Tørring**
Projektnr. **1100058810**
Version **2.0**
Dato **2025/05/14**
Udarbejdet af **ILDR**
Kontrolleret af **ULZE**
Godkendt af **AMN**

OBS. Det skal bemærkes, at der er foretaget ændringer i tracéet, som ikke fremgår af kortudklip i nærværende rapport. Det er vurderet, at ændringerne af tracéet ikke ændrer på vurderinger og konklusioner i nærværende rapport, hvorfor kortudsnitene fastholdt.

INDHOLD

1.	Indledning	2
1.1	Baggrund	2
1.2	Lovgrundlag	2
1.3	Metode	4
1.3.1	Metode til beskrivelse af den aktuelle miljøstatus	4
1.3.2	Metode til vurdering af påvirkninger	4
1.4	Projektbeskrivelse	5
1.4.1	Potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfase	6
1.5	Kumulative påvirkninger	8
2.	Indledende screening af nærliggende Natura 2000-områder	10
3.	N77	13
3.1	Eksisterende forhold	13
3.2	Udpegningsgrundlaget	13
3.3	Bevaringsmålsætninger	14
3.4	Potentiel påvirkning af terrestriske naturtyper på udpegningsgrundlaget	15
3.5	Potentiel påvirkning af arter på udpegningsgrundlaget	17
3.5.1	Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>)	17
3.5.2	Odder (<i>Lutra lutra</i>)	18
3.5.3	Konklusion	20
3.6	Potentiel påvirkning af fugle på udpegningsgrundlaget	20
3.6.1	Rørhøg (<i>Circus aeruginosus</i>)	20
3.6.2	Isfugl (<i>Alcedo atthis</i>)	20
3.6.3	Blåhals (<i>Luscinia svecica</i>)	20
3.6.4	Konklusion	21
4.	Samlet konklusion	22
5.	Referencer	23

1. INDLEDNING

1.1 Baggrund

I det følgende foretages en væsentlighedsvurdering for omkringliggende Natura 2000-områder, der potentiel kan blive påvirket af Forstærkningsledning Give-Tørring. Væsentlighedsvurderingen for Natura 2000-områderne omfatter en beskrivelse af de eksisterende naturforhold i områderne samt en vurdering af projektets potentielle påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for relevante områder. Til sidst gives en vurdering af kumulative påvirkninger og en sammenfattende vurdering for den potentielle påvirkning af Natura 2000-områderne.

1.2 Lovgrundlag

Natura 2000-områder er et netværk af naturområder i hele EU, der indeholder særlig værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000-områderne er udpeget jf. EU's habitatdirektiv¹ og fuglebeskyttelsesdirektiv², for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU, samt levesteder og rasteområder for fugle.

Natura 2000-områder kan bestå af enten et habitatområde, et fuglebeskyttelsesområde eller begge dele. For hvert Natura 2000-område er der fastlagt et udpegningsgrundlag, der består i en liste med naturtyper, arter og/eller fugle, som det enkelte område er udpeget for at beskytte.

Det overordnede mål for Natura 2000-områderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der indgår i områdernes udpegningsgrundlag. Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet angiver en række kriterier, som skal være opfyldt, for at en naturtype eller art kan siges at have gunstig bevaringsstatus.

Gunstig bevaringsstatus i Natura 2000

Habitatdirektivet giver følgende generelle definitioner af bevaringsstatus. En naturtypes bevaringsstatus anses for gunstig, når:

- Det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse,
- Den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dens opretholdelse på langt sigt, er tilstede og sandsynligvis stadig vil være det i en overskuelig fremtid, og
- Bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig efter litra i), jf. nedenfor.

II. En arts bevaringsstatus anses for gunstig (litra i), når:

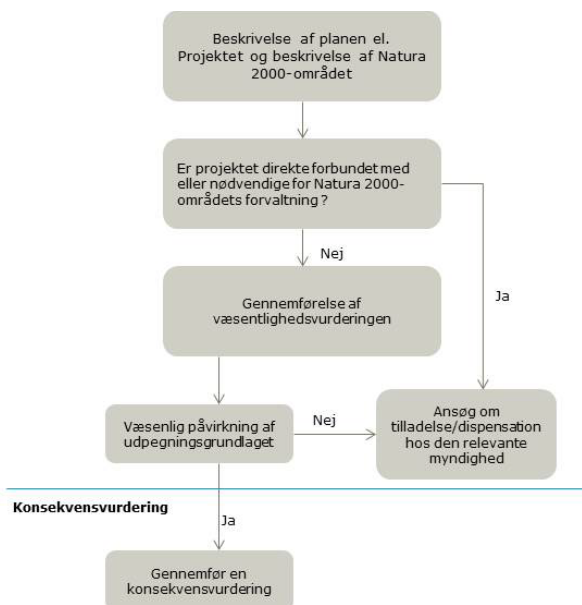
- Data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder,
- Artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- Der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande.

For at sikre, at Natura 2000-områdernes arter og naturtyper opnår gunstig bevaringsstatus, er der for hvert Natura 2000-område udarbejdet en Natura 2000-plan med bevaringsmålsætninger, der sætter rammerne for, hvordan der skal arbejdes for at sikre gunstig bevaringsstatus. Områderne overvåges som led i den nationale DEVANO/NOVANA-overvågning, og der udgives jævnligt statusrapporter for gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter for hele landet samt basisanalyser, der beskriver tilstanden i hvert område forud for hver planperiode.

Habitatdirektivets hovedprincipper for administration af Natura 2000-områderne består af følgende trin, som regulerer muligheden for at godkende en plan eller et projekt, der kan påvirke området:

- Krav om væsentlighedsvurdering (jf. artikel, 6 stk. 3) af planer og projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et Natura 2000-områdes forvaltning, med henblik på at vurdere, om de kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.
- Krav om konsekvensvurdering (jf. artikel 6, stk. 3), hvis væsentlighedsvurderingen ikke kan afvise, at en plan eller projekt kan have en væsentlig påvirkning.
- Planer og projekter, der ikke kan afvises at ville skade et Natura 2000-område, kan ikke vedtages eller tillades.
- I særlige tilfælde er der mulighed for at fravige beskyttelsen (jf. artikel 6 stk. 4). Fravigelse af beskyttelsen kræver, at der som minimum er tale om et projekt, der er af bydende samfundsøkonomisk interesse, at der ikke findes alternative løsninger, og at der iværksættes kompenserende foranstaltninger.

Væsentlighedsvurderingen gennemføres som vist i følgende diagram¹:

¹ European Commission. Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/natura_2000_assess_en.pdf

Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet er bl.a. indarbejdet i dansk lovgivning via habitat-bekendtgørelsen.³

1.3 Metode

Afsnittet beskriver anvendte metoder til beskrivelse af eksisterende forhold og vurdering af påvirkninger i forbindelse med væsentlighedsvurderingen.

1.3.1 Metode til beskrivelse af den aktuelle miljøstatus

Natura 2000-områdernes tilstand beskrives på baggrund af eksisterende viden om områderne og de udpegede naturtyper og arter, som potentielt kan blive påvirket. Til kortlægning af nærliggende Natura 2000-områder er der søgt oplysninger om bevaringsmålsætninger, samt udbredelse, bevaringsstatus og naturtilstand for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget i:

- MiljøGIS for Natura 2000-planer⁴
- MiljøGIS for vandområdeplanerne 2015-2021 for kystnære vandområder⁵
- Natura 2000-planer^{6,7}
- NOVANA overvågning⁸
- Faglige rapporter⁹

Herudover er der i 2024 gennemført feltarbejde for at kortlægge forekomst af paddere (herunder lytning efter løgfrø) og naturbesigtigelse af tre beskyttede enge, som tracéet vil krydse. Padderbesigtigelse er udført ved at kette efter haletudser og larver i en undersøgelseskorridor på 300 m på hver side af tracéet. Løgfrølytning er foretaget på lune nætter i maj, ved anvendelse af undervandsmikrofon, se bilag 6 Padderbesigtigelse.

1.3.2 Metode til vurdering af påvirkninger

Væsentlighedsvurderingen gennemføres for at vurdere, om en plan eller et projekt kan medføre en væsentlig påvirkning af et Natura 2000-område. I væsentlighedsvurderingen vurderes projektets potentielle påvirkninger af samtlige naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for det berørte Natura 2000-område på grundlag af projektets karakter og miljøeffekter.

I den efterfølgende vurdering gennemføres en trinvis screening. Første trin består i at vurdere hvilke Natura 2000-områder, der skal indgå i væsentlighedsvurderingen for projektet. Derefter foretages en væsentlighedsvurdering af hvert af de Natura 2000-områder, der er vurderet relevante.

Væsentlighedsvurderingen gennemføres ved, at det samlede udpegningsgrundlag først vurderes overordnet i forhold til de potentielle påvirkninger fra projektet. Naturtyper og arter, som umiddelbart kan afvises at blive påvirket, behandles ikke yderligere. Naturtyper og arter, der potentielt er følsomme overfor de forventede påvirkninger, og som derfor potentielt kan blive påvirket, beskrives i forhold til deres karakter, udbredelse, tilstand og sårbarhed.

Det vurderes herefter for hver enkelt naturtype eller art, om planen eller projektets påvirkninger kan have negativ indflydelse på opretholdelsen eller opnåelsen af gunstig bevaringsstatus eller Natura 2000-planens målsætninger for de arter og naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget.

Vurderingen sker ud fra følgende vurderingskriterier for naturtyper:

- Om naturtypens naturlige udbredelsesområde og om de arealer, det dækker inden for projektområdet, påvirkes,
- Om de særlige strukturer og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens opretholdelse på langt sigt, påvirkes.
- Om bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for naturtypen, påvirkes.
- Om de konkrete bevaringsmålsætninger for naturtypen påvirkes.

Og for dyre- og plantearter:

- Om der sker påvirkning af bestandsudviklingen for den pågældende art, så artens mulighed for at opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder påvirkes.
- Om artens naturlige udbredelsesområde påvirkes, eller om der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket som følge af projektet
- Om sandsynligheden for, at der fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare artens bestande påvirkes.
- Om konkrete bevaringsmålsætninger for arten påvirkes.

På baggrund af vurderingerne vurderes det for de aktuelle naturtyper og arter, om det kan afvises eller ikke afvises, at der kan ske en væsentlig påvirkning, og om der er behov for at gennemføre en konsekvensvurdering for Natura 2000-området. Væsentlighedsvurderingen omfatter ikke en vurdering af virkningen af mulige afværgetiltag, som først skal vurderes i Natura 2000-konsekvensvurderingen.

1.4 Projektbeskrivelse

Herunder er Forstærkningsledning Give-Tørring projektet beskrevet kort. En detaljeret projektbeskrivelse findes i vedlagte Projektbeskrivelse.

Figur 1-1 Placering af forstærkningsledningen.

Evida har igangsat projekteringen af etablering af ny Forstærkningsledning mellem Give og Tørring, for at sammenkoble fordelingsnettet (F-net) mellem Give og Tørring. Formålet er at minimere ubalancer i gasnettet i de to F-net og sikre et stabilt gastryk i nettet.

Forstærkningsledningen er projekteret til at blive koblet på det eksisterende F-net fra Nørskov, øst for Give, hvor den svejses direkte på den eksisterende ledning. Herfra skal ledningen forbindes til det eksisterende F-net fra Egtved, hvor det kobles på en ventilgruppe vest for Tørring.

Anlæggelsen af ledningen etableres som udgangspunkt i rørgrav i markareal. Hvor det ikke er muligt at anlægge ledningen med rørgrav, f.eks. under veje og naturområder, anvendes der styret underboring.

Anlægsperioden forventes at foregå i sidste halvdel af 2025 og have en varighed på et år.

1.4.1 Potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfase

For at kunne vurdere et projekts påvirkning af Natura 2000-områder tages der udgangspunkt i projektets karakteristika og miljøeffekter. I den forbindelse er der identificeret en række miljøeffekter, der potentielt kan påvirke udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder, som beskrevet i Tabel 1-1 herunder.

Tabel 1-1 Oversigt over den potentielle betydning af projektets miljøeffekter for Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag. Under levesteder forstås alle områder, hvor udpegede arter naturligt kan opholde sig, men som ikke er udpeget habitatnatur. Levesteder kan også være placeret uden for Natura 2000-områderne.

Miljøeffekter	Påvirkning
Arealinddragelse af levesteder Anlægsfasen: Jord- og gravearbejde, midlertidige veje, byggepladsindretning.	Midlertidig eller permanent tab af levesteder for udpegede arter; drab af udpegede arter.
Driftsfasen: tilstedeværelse af nedgravet rørledning.	Ingen
Forringelse af levesteder Anlægsfasen: Støj, trafik, lys, forurening, forstyrrelse, sedimentafstrømning, jordkomprimering.	Midlertidig eller permanent tab af fødegrundlag, fortrængning, forstyrrelse.
Driftsfasen: Ingen	Ingen
Arealinddragelse af habitatnatur Anlægsfasen: Jord- og gravearbejde, midlertidige veje, byggepladsindretning.	Midlertidig eller permanent tab af habitatnatur; drab eller ødelæggelse af udpegede og karakteristiske arter.
Driftsfasen: tilstedeværelse af nedgravet rørledning.	Ingen
Forringelse af habitatnatur Anlægsfasen: Støj, lys, forurening, forstyrrelse, sedimentafstrømning, jordkomprimering.	Midlertidige eller permanente tilstandsændringer af naturtyper; drab af udpegede og karakteristiske arter.
Driftsfasen: Ingen.	Ingen

Påvirkninger i anlægsfasen

Gravearbejde og lys

Nedgravning af en forstærkningsledning vil kræve jordarbejde og gravearbejde, som kan medføre direkte skade på nærliggende naturtyper ved at forårsage jordkomprimering, erosion og sedimentafstrømning til nærliggende vådområder. Der vil dog ikke blive udført anlægsarbejde indenfor beskyttede naturarealer i forbindelse med projektet, så denne effekt forventes at være minimal. Anlægsarbejderne vil kræve arbejdslys i de mørke timer. Evida stiller krav til entreprenøren om at alt arbejdslys, skal pege nedad mod arbejdsområdet.

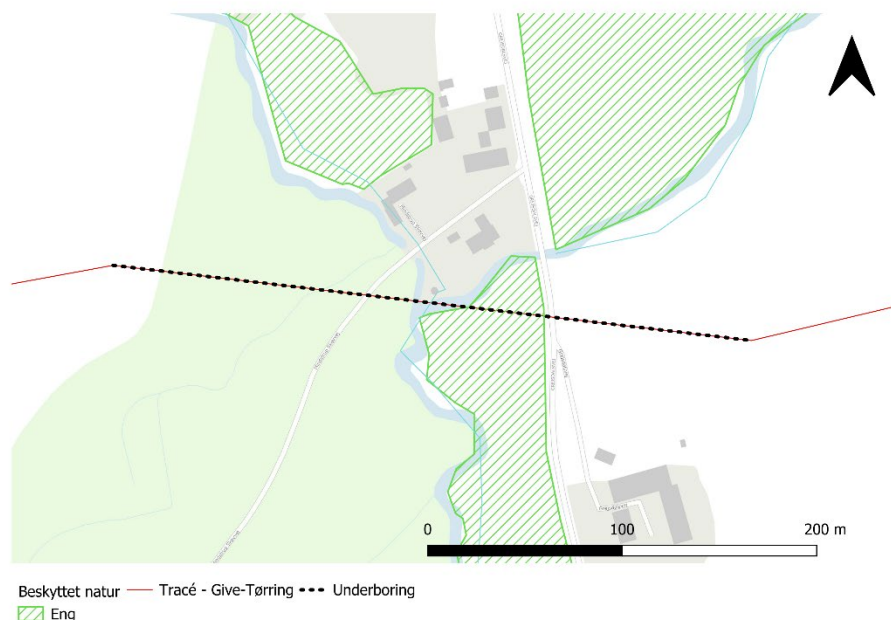
Støj, vibrationer og andre forstyrrelser

Anlægsarbejdet medfører støj og vibrationer samt tilstedeværelse af mennesker, maskiner og lys, som kan forstyrre dyrelivet, herunder beskyttede arter som odder og fuglearter. Dette kan føre til ændret adfærd og fortrængning fra deres naturlige levesteder. Det er sandsynligt, at nogle arter på udpegningsgrundlaget anvender projektområdet til fourageringsområde. Overslagsberegninger fra lignende anlægsprojekter antyder at støjniveauet for eksempelvis "forberedelse af arbejdsbælte/reablering af arbejdsbælte", i en afstand af 50/100/300 meter fra arbejds-tracéet, ligger på omkring 69/62/51 dB(A), som er ved 100 % driftstid af 6 maskiner, se projekt-beksrivelse. Dette er et worst case scenarie, som indikerer at en grænseværdi på 70 dB(A) i dagtimerne, kan overholdes i en afstand af 50 meter.

Underboring og potentielle blowouts

Blow-outs er en utilsigtet hændelse, der kan forekomme i forbindelse med underboring. Da der skal underbores vandløb med hydraulisk forbindelse til Natura 2000-område, er der risiko for, at boremudder kan trænge ud i vandløbet. Vandløbene UB31 Tilløb til Mindstrup (o5366) og UB42 Slårup Å og det omkringliggende engområdet krydses med en styret underboring på ca. 330 m. Boringen føres 2-3,5 m under vandløbsbund. Da anlæggelsen sker med styret underboring, vil området typisk ikke blive påvirket fysisk. Boregruberne anlægges med god afstand til engområde

og vandløb. Områdets vegetation påvirkes derfor ikke og der vil ikke være risiko for brinksred. Der er udarbejdet en beredskabsplan for håndtering af potentielle blow-outs, se Bilag.7., og generelt vurderes størrelsen af potentielle blow-outs at være begrænsede, se afsnit 5.2.1 i projektbeskrivelsen. Der vil ikke være behov for kørsel i naturområderne og der udlægges ikke køreplader i naturområderne.

Figur 1-2. Underboring (UB46) ved vandløbene Tilløb til Mindstrup (o5366) og Slårup Å (o10184).

Påvirkninger i driftsfasen

Når ledningen i jorden er i drift, vil ledningen ikke kunne registreres ved jordoverfladen. Der vil derfor ikke være forstyrrelser eller påvirkninger på Natura 2000-området og arterne på det dertilhørende udpegningsgrundlag. Driften medfører ingen fysisk påvirkning på områdets udpegningsgrundlag eller indirekte påvirkning i form af hydrologiske effekter eller påvirkning fra emissioner.

1.5 Kumulative påvirkninger

Jævnfør habitatdirektivet skal vurderingen også omfatte mulige kumulative effekter, eksempelvis i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som endnu ikke er realiserede, og fra planer og projekter som foreligger i forslag.

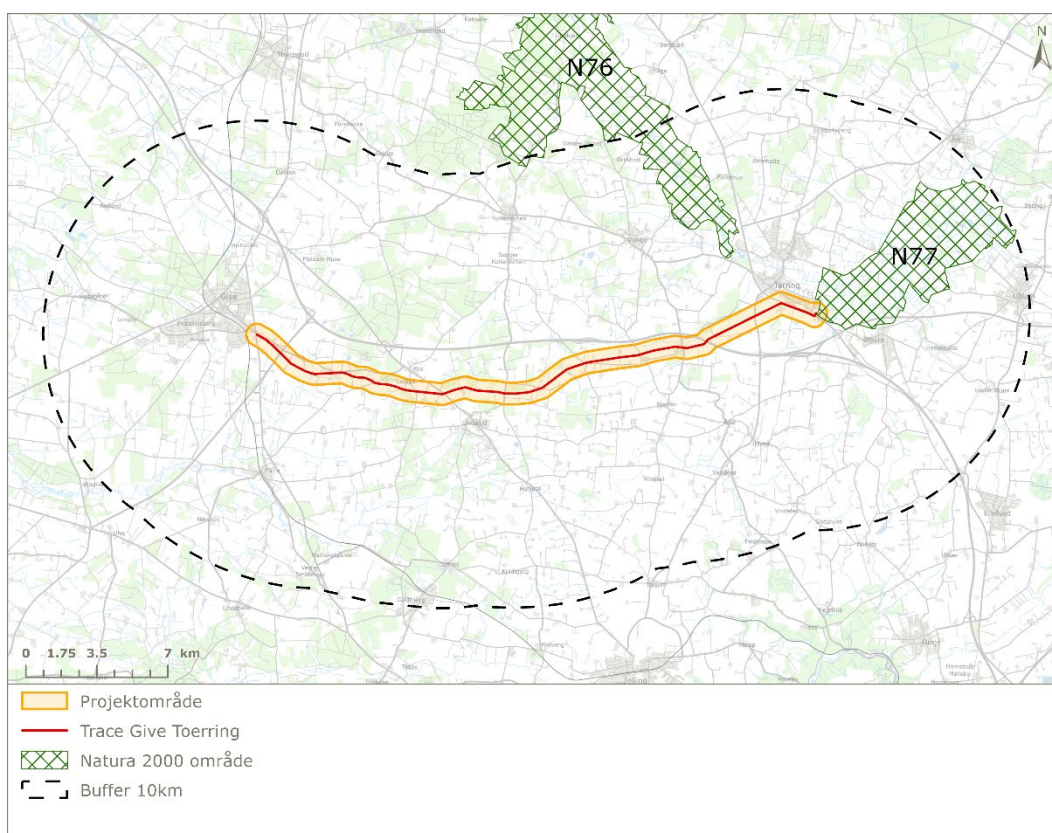
Kumulative effekter ses typisk som en forstærket påvirkning af en given miljøkomponent (f.eks. øget forstyrrelse af artsgrupper), men det kan også være mere komplekse effekter ved, at samspillet af forskellige påvirkninger giver anledning til helt nye påvirkninger.

Der er ikke kendskab til nogen projekter, der kan give anledning til kumulative effekter i området.¹⁰ Der vurderes ikke at være kumulative effekter i anlægsfasen i den periode, hvor projektet anlægges (2025). Etablering af forstærkningsledningen forventes kun at have meget lokale påvirkninger.

2. INDLEDENDE SCREENING AF NÆRLIGGENDE NATURA 2000-OMRÅDER

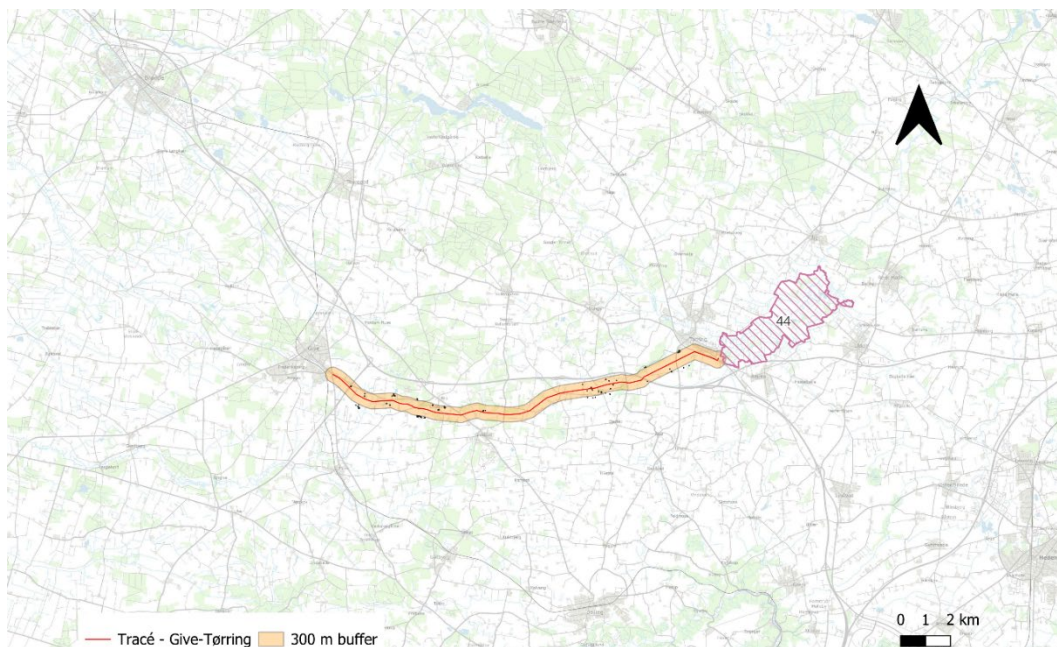
I dette afsnit gennemføres en indledende screening af, hvilke af de nærliggende Natura 2000-områder det er nødvendigt at gennemføre en væsentlighedsvurdering for. Screeningen gennemføres med udgangspunkt i projektets potentielle påvirkninger af områderne, som beskrevet i afsnit 1.4.1.

Projektområdet ligger i Sydøstjylland mellem byerne Give og Tørring, og der forekommer to Natura 2000-områder inden for en radius af ti km fra projektområdet: N76 og N77, Figur 2-1.

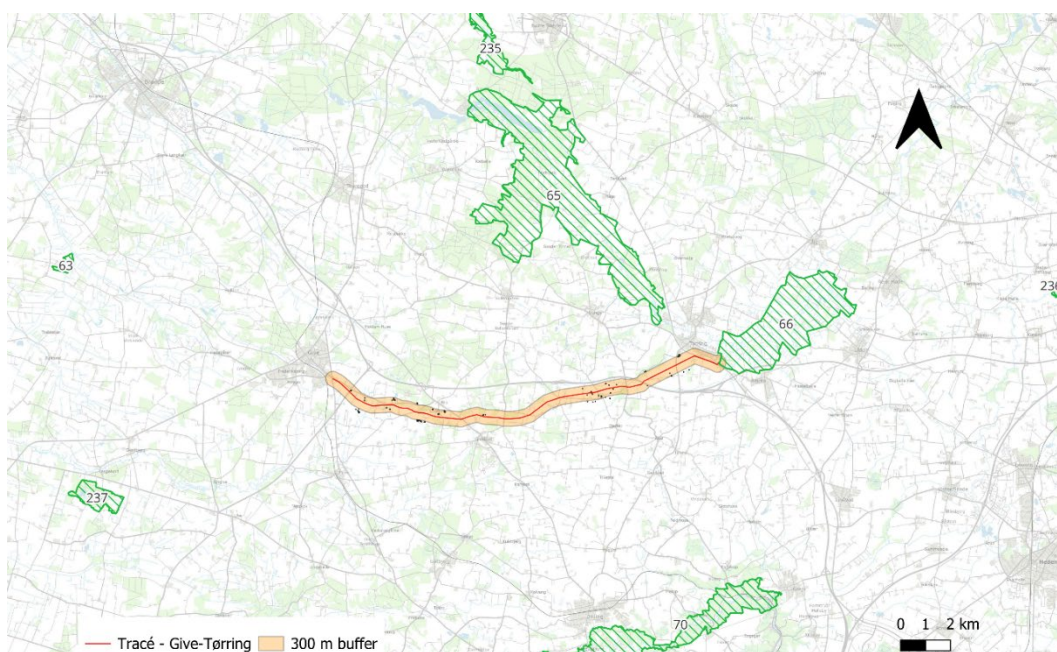

Figur 2-1. Natura 2000-områder indenfor ti km af projektarealet.

Natura 2000-områderne er udgjort af fuglebeskyttelsesområder, Figur 2-2, og habitatområder, Figur 2-3.

Figur 2-2. Fuglebeskyttelsesområder i nærheden af projektet. Indenfor ti km ligger F44.

Figur 2-3. Habitatområder i nærheden af projektet. Indenfor ti km ligger habitatområderne H65 og H66.

Indenfor 10 km afstand ligger der to Natura 2000-områder: N76, N77. Tabel 2-1 viser en oversigt over Natura 2000-områderne, samt en indledende screening af, om der skal gennemføres en væsentlighedsvurdering af områderne.

Tabel 2-1. Indledende beskrivelse og screening af danske Natura 2000-områder indenfor en afstand af op til 10 km fra projektområdet.

Nr.	Betegnelse	Beskrivelse	Afstand til projekt-område	Screening ift. yderligere væsentlighedsvurdering
N77	Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær Omfatter: Habitatområde H66 og fuglebeskyttelsesområde F44	N77 er og omfatter ca 883 ha, hvoraf en betydelige del består af vådområder og enge. Området er kendt for sin høje biodiversitet, inklusive sjældne og truede naturtyper som kildevæld, rigkær og tør hede. Det er også et vigtigt levested for beskyttede arter som odder og stor vand-salamander.	40 m	Vurderes yderligere ift. projektets forventede potentielle påvirkninger, da der kan være overlap mellem påvirkningernes udbredelse og terrestriske naturtyper, og levesteder for arter og fuglearter på udpegningsgrundlaget.
N76	Store Vandskel, Rørbæk Sø, Tinnetholm og Holtum Ådal øvre del Omfatter: Habitatområde H65	N76 dækker et areal på cirka 2.698 hektar. Dette område omfatter en række vigtige naturtyper og er levested for flere beskyttede arter, hvilket gør det til et betydningsfuldt naturområde.	1,8 km	Vurderes ikke yderligere ift. projektets forventede potentielle påvirkninger af naturtyper og arter.

Det vurderes at støjpåvirkning i anlægsfasen er den miljøeffekt med den potentielt største påvirkning af Natura 2000-områderne ift. udbredelse, og at det er relevant at gennemføre en væsentlighedsvurdering for N77 Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær. Afstanden til Natura 2000-område N76 udelukker at støj vil udgøre en væsentlig påvirkning.

3. N77 ULDUM KÆR, TØRRING KÆR OG ØLHOLM KÆR

3.1 Eksisterende forhold

Natura 2000-område N77 'Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær' er sammensat af habitatområde H66 og Fuglebeskyttelsesområde F44. Habitatområdet H66, som omfatter Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær, er udpeget på grund af tilstedeværelsen af sjældne og truede naturtyper som kildevæld, rigkær og tør hede, der kræver særlig beskyttelse. Området understøtter også en høj biodiversitet, herunder vigtige arter som odder og stor vandsalamander. Derudover spiller området en afgørende rolle i opretholdelsen af naturlige hydrologiske processer. Fuglebeskyttelsesområdet F44 er udpeget pga. af yngleforekomsten af arter, der er knyttet til habitater men høj vandstand, søer eller vandløb.

Uldum Kær:

Uldum Kær er et stort eng- og vådområde præget af en rig flora og fauna, som omfatter mange sjældne og truede arter. Området er karakteriseret ved sine sumpede enge, rørskove og åbne vandflader.

Tørring Kær:

Tørring Kær består af fugtige enge og kær, hvor vandstanden varierer gennem året, hvilket skaber optimale forhold for en række vand- og sumpplanter samt dyreliv, især fugle.

Ølholm Kær:

Ølholm Kær er kendt for sine våde enge og sumpskove, der understøtter et rigt planteliv og tilbyder vigtige levesteder for fugle og insekter. Området er også vigtigt for vandforsyning og som bufferzone mod oversvømmelser.

3.2 Udpegningsgrundlaget

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H66 fremgår af Tabel 3-1, og udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F44 fremgår af Tabel 3-2. Registrerede forekomster af naturtyper er vist på Figur 3-1. Det vurderes, at det kun er arter og fugle som kan påvirkes som følge af projektets miljøeffekter i anlægsfasen (støj, gravearbejde og forstyrrelse).

Tabel 3-1. Udpegningsgrundlag for habitatområde H66. * indikerer prioriteret naturtype.

Naturtyper			
3140	Kransnålalge-sø	3150	Næringsrig sø
3160	Brunvandet sø	3260	Vandløb
6410	Tidvis våd eng	7140	Hængesæk
7220	Kildevæld*	7230	Rigkær
Arter			
1096	Bæklampret	1355	Odder

Tabel 3-2. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde 44. (Y) indikerer ynglebestande.

Fugle		
	Rørhøg (Y)	Isfugl (Y)
	Blåhals (Y)	

3.3 Bevaringsmålsætninger

Natura 2000-området N76 har en række specifikke bevaringsmålsætninger, som er fastlagt i Natura 2000-planen for perioden 2022-2027. Disse målsætninger er udformet for at sikre bevarelsen af de værdifulde naturtyper og arter, som området er udpeget for. De overordnede målsætninger omfatter både tilstands- og strukturmål samt konkrete forvaltningsmål.

3.3.1 Overordnede Bevaringsmålsætninger

Sikring af Gunstig Bevaringsstatus: Bevare og forbedre de eksisterende naturtyper og levesteder for beskyttede arter, så deres gunstige bevaringsstatus opretholdes eller genoprettes.

Forbedring af Hydrologiske Forhold: Genskabe naturlige vandstandsforhold i vådområder og enge for at understøtte de hydrologisk afhængige naturtyper og arter.

Forvaltning af Invasive Arter: Forebygge og bekæmpe invasive arter, der kan true de naturlige økosystemer og biodiversiteten i området.

3.3.2 Konkrete Målsætninger

Naturtyper

Kildevæld

Sikre naturlige hydrologiske forhold og reducere påvirkninger fra dræning og vandindvinding.

Rigkær

Opretholde og forbedre hydrologien og forhindre tilgroning gennem passende plejetiltag som slåning og græsning.

Tør Hede

Bekæmpe tilgroning og sikre en varieret vegetation gennem afbrænding, græsning eller slåning.

Skovbevoksede Moser

Bevare naturlig hydrologi og struktur ved at minimere forstyrrelser og opretholde en naturlig skovudvikling.

Arter

Bæklampret (*Lampetra planeri*): Forbedre vandkvaliteten og sikre fri passage i vandløbene for at understøtte artens leve- og gydeområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Bevare og forbedre levesteder langs vandløb og søer, sikre skjulesteder og sikre tilgængelighed af byttedyr.

Forvaltningstiltag

Vandkvalitet

Reducere næringsstoffbelastning og forurening fra landbrug og andre kilder gennem forbedret vandløbsvedligeholdelse og etablering af bufferzoner.

Hydrologiske Forbedringer

Genoprette naturlige vandstandsforhold gennem ændringer i dræning og vandløbsregulering.

Vegetationspleje

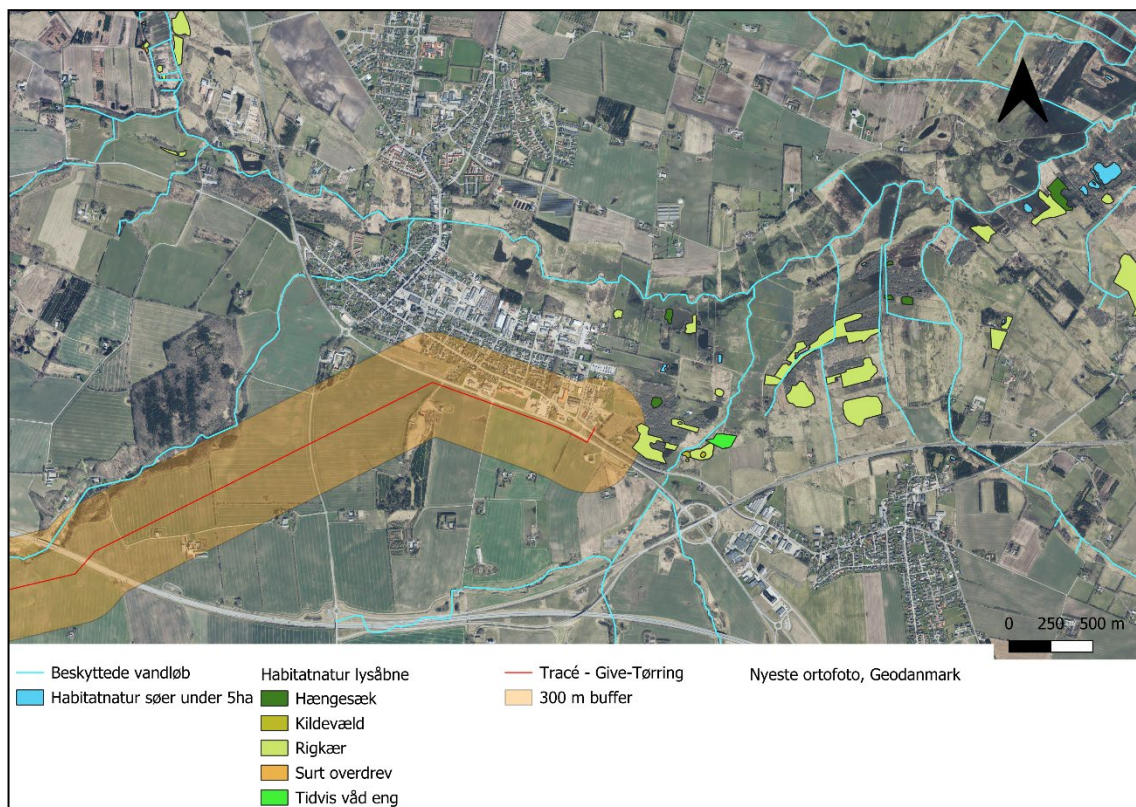
Implementere plejetiltag som græsning, slåning og afbrænding for at opretholde åbne naturtyper og forhindre tilgroning.

Overvågning

Etablere overvågningsprogrammer for at følge udviklingen af naturtyper og arter samt effekten af forvaltningstiltagene.

3.4 Potentiel påvirkning af terrestriske naturtyper på udpegningsgrundlaget i H66

I dette afsnit er beskrevet karakterer, udbredelsen og tilstanden af udpegede terrestriske naturtyper, der potentielt kan påvirkes af projektet. På Figur 3-1 er vist udbredelsen af udpegede naturtyper i N77.

Figur 3-1. Forstærkningsledning Give-Tørring i forhold til N77, samt udbredelsen af naturtyper efter seneste kortlægning.

De nærmeste habitatområder er et rigkær, der lægger ca. 250 m mod øst og en hængesæk ca. 360 m mod nordøst fra projektområdet.

Anlægsstøj og belysning vil ikke påvirke terrestriske naturtyper.

Tilløb til Mindstrup. Tilløb til Mindstrup (o5366) og og sammenløbet ved Tilløb til Mindstrup (o5366)/ Slårup Å (o1018) udgør en del af Gudenå-systemet som har sit udløb i Randers Fjord. De beskyttede vandløb løber fra vest gennem Tørring og mod habitatområdet H66. Vandløbene underbores ca. 6 km opstrøms af Natura 2000-området. Det planlagte projekt medfører potentielle påvirkning af hydrauliske systemer i området ved utilsigtiget blow-outs, og kan derfor påvirke habitatnaturtypen vandløb.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at det ikke på forhånd kan afvises, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af den udpegede terrestriske naturtype vandløb i Natura 2000-område N77 i anlægs-fasen. Driften medfører ingen fysisk påvirkning på områdets habitatnatur eller indirekte påvirkning i form af hydrologiske effekter eller påvirkning fra emissioner.

3.4.1 Vandløb (3260)

Naturtype vandløb (3260) omfatter naturligt strømmende vandløb med en varieret fysisk struktur og en stabil hydrologi. Den er kendetegnet ved en rig undervandsvegetation af arter som vand-aks, vandranunkel og kransalger samt et bundsubstrat, der varierer fra sand og grus til mudder afhængigt af strømhastigheden. Vandløbene har en høj biodiversitet og fungerer som levested for fisk som ørred og lampretter, insekter som døgnfluer og vårfluer samt pattedyr som odder. For at opretholde habitattypen er god vandkvalitet afgørende, da mange af de tilknyttede arter er følsomme over for forurening og næringsstofftilførsel. Vandløb (3260) er økologisk forbundet med omkringliggende enge, skove og vådområder, hvilket gør dem til vigtige økosystemer. De er dog sårbare over for menneskelig påvirkning såsom regulering, dræning og vandindvinding, hvorfor bevaringsindsatsen ofte fokuserer på at sikre gode fysiske forhold og høj vandkvalitet.⁹. Naturtypen omfatter undertyperne "Vandløb med vandplanter" og "Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter". Vandløb med vandplanter er den klart mest udbredte af de to typer.

Naturtypen vandløb er registreret på 14 km i Gudenåen samt dens mindre tilløb som Ølholm Bæk, Tørring Bæk og Lilleå. Der er i projektet planlagt en styret underboring af sammenløbet ved Tilløb til Mindstrup (o5366)/ Slårup Å (o1018). Selve underboringen, som begynder og ender i ca. 300 m afstand til åen, forventes ikke at påvirke åen.

Der er en lille risiko for blowout, hvilket betyder, at jordlaget over underboringen ikke kan holde trykket, og boremudder løber ud. Når dette sker lige under åen, vil åen blive afspærret med en jernplade, halmballe eller lignende, hvilket hindrer en væsentlig spredning nedstrøms afspærringen, jf. projektbeskrivelsen figur 34 afsnit 5.2.1. Når der observeres blow out i vandløbet, og vandløbet afspærres, vil en slamsuger, som står parrat, aktiveres og opsuge boremudderen.

Det er en projektforsættning, at underboring af vandløb kun kan gennemføres når områderne, som underbores, er mindst vandlidende og vandføringen er lav. Dette sikrer, teknisk set, de mest optimale forhold for gennemførelse og etablering af underboringen.

Dermed kan bygherre sikre at der ikke sker en væsentlig udsivning til vandløbssystemet nedstrøms afspærringen. Da H66 ligger >500 meter væk fra underboringen, og et blow out afspær-

res og opsuges, vurderes det usandsynligt at der kan ske en væsentlig forurening med boremudder og forringelse af vandløbet. En væsentlig påvirkning af naturtypen "vandløb" i H66 kan derfor udelukkes.

Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at det kan afvises, at der kan ske en væsentlig påvirkning af terrestriske naturtyper, der medfører at naturtypens bevaringsstatus kan blive forringet.

3.5 Potentiel påvirkning af arter på udpegningsgrundlaget i H66

Udpegningsgrundlaget omfatter to arter, der potentielt kan blive påvirket af projektet, herunder bæklampret og odder.

3.5.1 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

Arten er overvåget i forbindelse med NOVANA i 2005-2009 og senest i 2010-2016. Udbredelsen af bæklampret ser ud til at være stabil mellem de to perioder. I modsætning til flodlampret og havlampret, opholder bæklampretten sig i vandløbet i både larve og voksenstadie. Bæklampretten lever kun ganske kort i det voksne stadie, hvor de slet ikke indtager føde. Bæklampretten er udbredt over det meste af Danmark og findes i de fleste jyske vandløb. Den forekommer både i fysisk velbevarede vandløb og i mere ensartede, kanalagtige vandløb med langsom strøm og blød bund. I perioden 2005-2018 er arten registreret seks gange på to forskellige lokaliteter inden for området, herunder i Gudenåens vandløbssystem og dens tilløb, Ølholm Bæk. Bæklampretten trives særligt i små og middelstore vandløb i dette Natura 2000-område, hvor dens behov for vandkvalitet, fødegrundlag og gydepladser generelt er opfyldt. Derfor vurderes området at have gode betingelser for artens fortsatte tilstedeværelse.

Bæklampret kræver særlige hydrologiske forhold og rent vand for at kunne overleve og formere sig. Arten findes i de klare og rene vandløb i området¹¹. Der kan ved underboring udelukkes at der forekommer utilsigtet lækage af boremudder (blowout), nedstrøms afspærringspunktet. Boremudder vil blive opsuget og fjernet, hvorefter afspærringen af vandløbet fjernes. Dette udelukker at der lokalt kan ske tildækning af nylagte æg af flod- og bæklampret i vandløbet nedstrøms fra underbøringsstedet. Det boremudder der ikke kan suges op, og frigives til vandfasen, vil hurtigt fortyndes og sedimentere nedstrøms vandløbet, hvor vandføringen er minimal eller stillestående.

Der er ikke fundet gydebanker ved krydsningsstedet, men vandløbet veksler mellem strækninger med roligt flydende vand og strømmende vand. Det vil være muligt at afspærre vandløbet lige omkring krydsningsstedet, hvor blow-out er mest sandsynligt. Fra ejendommen nord for sammenfletningen (Mindstrup Skovvej 14), vil det være muligt at opdæmme og indsamle boremudderet. Da der ikke er gydepladser nær krydsningsstedet, vurderes det, at eventuelt resterende boremudder ikke vil være nok til at tildække æg fra bæklampret.

Ifølge DHI's risikovurdering er der ikke påvist en risiko for, at boremudder kan påvirke hverken de jordlevende organismer (inklusive planter) eller fugle og pattedyr. På denne baggrund vurderes, at områdets integritet som levested for bæklampret ikke påvirkes væsentligt af økotoksiske effekter af et potentielt blow-out.

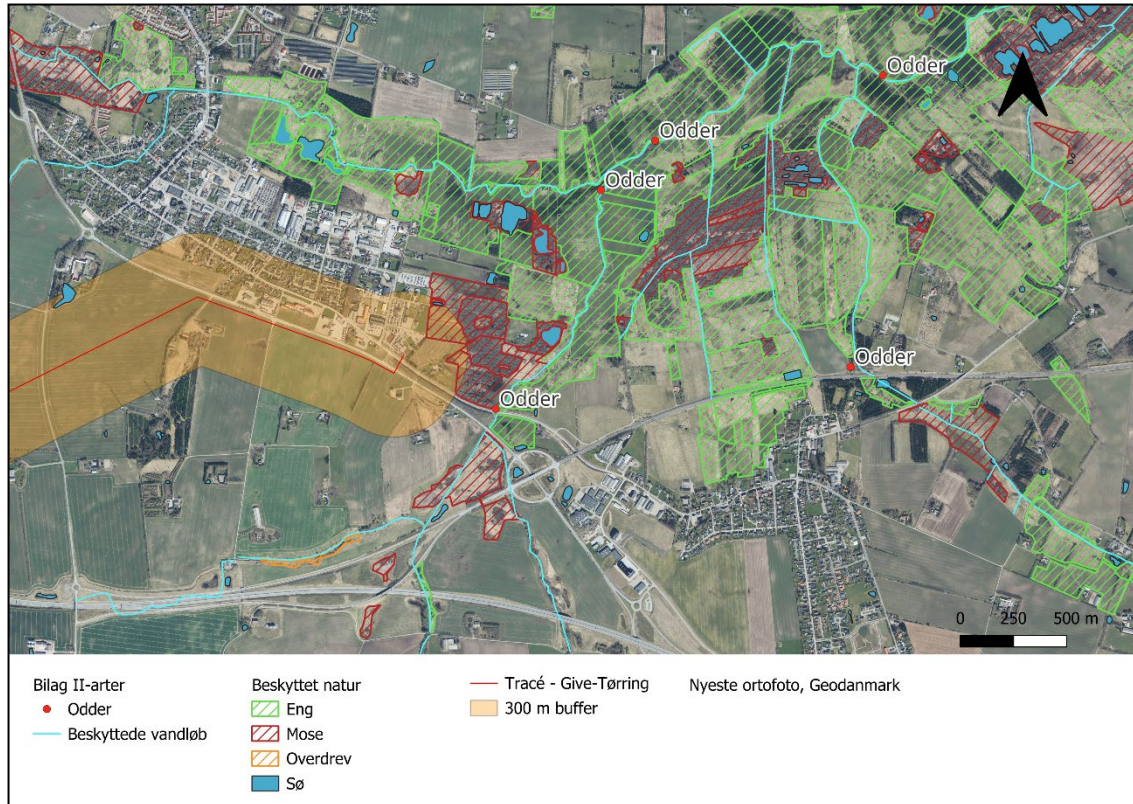
Underboring af vandløbet og potentielle blow outs vurderes samlet set ikke at påvirke individer af bæklampret eller potentielle gydebanks nedstrøms underboringspunktet. Bæklampret vil ikke blive forstyrret af evt støj og lys i forbindelse med anlægsarbejdet på grund af afstand til vandløbet, kan det afvises at arten vil blive påvirket af projektet.

3.5.2 Odder (*Lutra lutra*)

Odderen er blandt Danmarks største rovpattedyr. Med undtagelse af ynglesæsonen lever den solitært i tæt beplantede og fortrinsvis uforstyrrede vandløb eller afsidesliggende søer og fjorde. Den nataktive odder er meget pladskrævende, hvor hannens territorie kan strække sig over mere end 10 km vandløb. Odderen opholder sig om dagen i en hule i brinken, under træer eller under buske. Odderen er listet på den danske rødliste med kategorien som VU (sårbar). Den mest almindelige trussel mod arten er påkørsel i trafikken, da odderen krydser trafikerede veje ved overskæring med vandløb, hvis der ikke er en funktionel faunapassage. Arten er overvåget i 2017 i forbindelse med NOVANA, og den er udbredt i hele Jylland, samt dele af Fyn og Sjælland. Odderen er meget mobil. Ved etablering af forstærkningsledningen vil der foregå anlægsarbejde ca. 500 m fra et vandløb, hvor der er registreret odder, Figur 3-2.

Underboringen under Tilløb til Mindstrup og Alsted Mølleå medfører en periode (få dage) med tilstedeværelse af maskiner og mandskab, imens arbejdet foregår. Dette kan udgøre en forstyrrelse af odderen, hvis levestedet indenfor N77 strækker sig opstrøm Alsted Mølleå, hvor underboringen finder sted. Selve underboringen forventes at tage få dage. Imens køretøjer og maskiner placeres i flere hundrede meters afstand til vandløbet, vil der ved underboringen regelmæssigt være folk tættere ved åen til at kontrollere overfladen/jorden for at spore tegn på lækage af boremudder. Da forstyrrelsen kun foregår om dagen, og odderen overvejende er aktiv om natten, vil dette ikke forhindre odderen i at bruge dette afsnit af vandløbet til fouragering. Der er ikke tegn på odderspor og odderhuler i nærhed til krydsningsstedet² og det vurderes usandsynligt at der findes raste- og levesteder omkring krydsningsstedet, da der er tilstødende haver m. lysthus, helt ned til vandkanten ved krydsningsstedet. Odder vil typisk ikke yngle og raste på sådan lokalitet på grund af deres menneskesky levevis. Derudover vedrører forstyrrelsen kun en meget lille del af odderens ellers meget store fourageringsområde, som ofte er mere end 10 km.

² Besigtiget april 2025

Figur 3-2. Observationer af odder i Natura 2000-området N77 fra arter.dk.¹²

Der kan ved underboring udelukkes at der forekommer utilsigtet lækage af boremudder (blow-out), nedstrøms afspærringspunktet. Boremudder vil blive opsuget og fjernet, hvorefter afspærringen af vandløbet fjernes. Dermed kan blow out ikke medføre en forringelse af odderens fourageringshabitater i vandløbet nedstrøms fra underbøringsstedet. Der er ikke registreret odderspor eller -huler, ved krydsningsstedet hvor der potentielt kan ske et blow out. Et blow out i krydsningsstedet vil være lokalt og kortvarigt, og bygherre udelukker derfor at områdets funktion som levested for odder påvirkes væsentligt.

Ifølge DHI's risikovurdering er der ikke påvist en risiko for, at boremudder kan påvirke hverken de jordlevende organismer (inklusive planter) eller fugle og pattedyr. Det vil være muligt at afspærre vandløbet lige omkring krydsningsstedet, hvor blow-out er mest sandsynligt. Fra ejendommen nord for sammenfletningen (Mindstrup Skovvej 14), vil det være muligt at opdæmme og indsamle boremudderet. Da vandløbet afspærres, vil nedstrøms gydebanker ikke påvirkes. På denne baggrund vurderes, at områdets integritet som levested for odder ikke påvirkes væsentligt af et potentielt blow-out, da udslip af boremudder ikke vil lede til økotoksiske påvirkninger af fødekæden.

Forstyrrelse fra gravearbejde og lys aftager med relativt kort afstand, se projektbeskrivelsen afsnit 8. Da forstyrrelsen udelukkende vil foregå i dagtimerne, vil det ikke forhindre odders aktivitet i vandløb om natten, hvor arten er aktiv.

Projektet vil ikke påvirke odders bevaringsstatus og en væsentlig påvirkning af odder i H66 kan afvises.

3.5.3 Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at det kan afvises, at der kan ske en væsentlig påvirkning af odder og bæklampret som følge af effekt af blow-outs, støj og lys. Der vil ikke ske en forringelse af arternes levesteder.

3.6 Potentiel påvirkning af fugle på udpegningsgrundlaget

3.6.1 Rørhøg (*Circus aeruginosus*)

Rørhøg er registreret som livskraftig (LC) på Den Danske Rødliste og ynglebestanden er i stabil fremgang.¹³ Arten både yngler og fouragerer på vådområder med veletableret rørskov, hvor den blandt andet fanger smågnavere, rørskovsfugle og paddler.¹⁴ Den er observeret i Tinge Enge i 2017 og flere gange ved Ølholm Kær i 2024.¹⁵ Langt de fleste observationer af rørhøg er foretaget mere end 1,5 km fra projektområdet. Levesteder for rørhøg er ifølge basisanalysen for N77¹⁶ registreret i den østlige del af fuglebeskyttelsesområdet, og derfor længst væk fra anlægsarbejdet. Det er derfor ikke forventet, at den fouragerer eller yngler tæt ved det planlagte anlægsarbejde. Hvis rørhøg bliver forstyrret, kan den nemt flytte sig. Da gravearbejdet ikke vil medføre støj eller trafik, som er uden for normalen i industriområdet, vil arten ikke blive påvirket væsentligt af projektet.

3.6.2 Isfugl (*Alcedo atthis*)

Isfugl er registreret som sårbar (VU) på Den Danske Rødliste.¹⁷ Arten er tilknyttet våde naturtyper, og lever ved vandløb og klarvandede søer omkranset af krat og skov. Her lever den af fisk, krebsdyr og vandlevende insekter. Bestanden er relativt lille og fluktuerende, og Danmark er på den nordlige grænse af artens udbredelse. Den er registreret i Tinnets enge i 2013 og i Ølholm Kær i 2015 og 2018, hvilket er indenfor 500 m fra projektområdet. Der findes et vandløb 500 m mod øst og en beskyttet sø 280 m mod nord og en 450 meter mod øst. Begge søer er relativt små. Den nærmeste er ca. 460 m² og den anden er ca. 600 m². Da gravearbejdet ikke vil medføre støj eller trafik, som er uden for normalen i industriområdet, vil arten ikke blive påvirket væsentligt af projektet.

3.6.3 Blåhals (*Luscinia svecica*)

Blåhals er registreret som livskraftig på Den Danske Rødliste (LC) og artens ynglebestand er stigende og under spredning.¹⁸ Den er tilknyttet blandt andet vådt krat, fersk rørsump, strandrørsump og mark i omdrift. Arten er observeret flere gange ved Ølholm Kær senest i 2024 ca. 1,2 km fra projektets anlægsarbejde.¹⁹ Den kan nemt flytte sig ved forstyrrelse og søge føde andre steder. Dog har småfugle som blåhals forholdsvis små territorier, og hvis der forekommer anlægsarbejde lige ved siden af reden, kan det resultere i tabt ynglemulighed. Støjen vil i et worst case scenario kun være på ca. 50 dB 300 meter fra støjkilden. Det forventes ikke at arten yngler i tilstrækkelig kort afstand til gravearbejdet til at blive forstyrret i forbindelse med projektet. Det kan derfor afvises, at bestanden af blåhals i N77 bliver påvirket væsentlig af projektet.

3.6.4 Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at det kan afvises, at der kan ske en væsentlig påvirkning af fuglearterne isfugl, rørhøg og blåhals som følge af støj og lys i forbindelse med anlægsarbejdet. Arternes levesteder vil ikke blive forringet som følge af projektet.

4. SAMLET KONKLUSION

Det konkluderes ud fra vurderingen af projektets påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for N77 Uldum Kær, Tørring Kær og Ølholm Kær, at det kan afvises, at der vil ske en væsentlig påvirkning af naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag og områdets integritet. Der skal derfor ikke gennemføres en Natura 2000-konsekvensvurdering for området, hvor det undersøges nærmere, om der kan ske skade på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag og integritet.

5. REFERENCER

1. Europæiske Unions Tidende. RÅDETS DIREKTIV 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01992L0043-20130701>.
2. Den Europæiske Unions Tidende. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (kodificeret udgave). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32009L0147>.
3. Miljøministeriet. Habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21/08/2023). <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/1098>.
4. Miljøgis Natura 2000-planer. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>.
5. Miljøgis vandområdeplaner 2021-2027. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.
6. Natura 2000-plan 2022-27 N76. (2022).
7. Natura 2000-plan 2022-27 N77. (2022).
8. Nygaard, B. *et al.* NOVANA.au.dk. Rapportering af NOVANA's delprogram for terrestriske naturtyper og arter. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. <https://novana.au.dk/>.
9. Thodsen, H. *et al.* *Videnskabelig Rapport Fra DCE-Nationalt Center for Miljø Og Energi.* (2024).
10. kort.plandata.dk. <https://kort.plandata.dk/spatialmap>.
11. Miljøstyrelsen. *N77 Basisanalyse 2022-2027.* (Miljøstyrelsen Midtjylland, 2021).
12. Arter - Fælles om Danmarks vilde natur. <https://arter.dk/landing-page>.
13. AU Ecoscience - Den danske Rødliste - Søg en art. <https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/temasider/redlist/soeg-en-art?artid=7958>.
14. DOF Birdlife. Danmarks Fugle - Rørhøg. <https://dofbasen.dk/danmarksfugle/art/02600>.
15. DOF Birdlife. DOFbasen - af Dansk Ornitologisk Forening. <https://dofbasen.dk/kort.php>.
16. Miljøstyrelsen. *N77 Basisanalyse 2022-2027.* (Miljøstyrelsen Midtjylland, 2021).
17. AU Ecoscience - Den danske Rødliste - Søg en art. <https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/temasider/redlist/soeg-en-art?artid=1053>.
18. AU Ecoscience - Den danske Rødliste - Søg en art. <https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/temasider/redlist/soeg-en-art?artid=20542>.
19. DOF Birdlife. Danmarks Fugle - Blåhals. <https://dofbasen.dk/danmarksfugle/art/11060>.